

Tämä on rinnakkaistallenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: final draft

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Pulkka, Eeva-Kaisa 2021. Bolodineilla hyvät kokemukset lehmien ulkoilusta: se on sorkkahoitoa, lihaskuntoa ja hoitajan hyvää mieltä. AgriMedia 23.2.

Pois alta! Lehmiä ei tarvitse houkutella ulos lumeen ja auringon paisteeseen.

Bolodineilla hyvät kokemukset lehmien ulkoilusta: se on sorkkahoitoa, lihaskuntoa ja hoitajan hyvää mieltä

Lehmien ulkoiluttamiseen tarvitaan nopealiikkeinen oven avaaja. Maaninkalaisten Maria ja Pasi Bolodinin karja ryntää ulos hankeen navetan ovien avautuessa sellaisella vauhdilla, että ovea avaavan on syytä väistää vikkelästi.

Kirpeästä pakkasesta huolimatta ei jää epäselväksi, mikä on lehmien mielipide uloslaskuun. Eikä niin huomaamatta ovelle pääse, etteivätkö kaikki saman tien kerääntyisi sen taakse valmiiksi.

”Kauan tästä puhuttiin ennen kuin kokeiltiin. **Maria** halusi kokeilla ja minä epäilin, että karkaavat kuitenkin ja ei onnistu”, **Pasi Bolodin** myöntää.

Pari vuotta sitten Maria sai tahtonsa läpi ja lehmät laskettiin ensin irtoaidoista tehtyyn aitaukseen navetan päätyyn. Sittemmin Maria on laajentanut aitausta ja siirtynyt perinteiseen tolzilla ja langalla tehtyyn aitaan.

Eivätkä lehmät ole kauemmas karanneet, vaikka joskus on jäänyt veräjä aukikin. Pieni pyörähdys pihalla ja itse takaisin aitaukseen.

Pasi Bolodin myöntää haranneensa hieman vastaan Marian ehdotukseen lehmien ulkoiluttamisesta. Ennakkokäsitykset ovat osoittautuneet vääriksi, ulkoilu on ollut varsin vaivaton toteuttaa eivätkä lehmät ole karanneet.

Talvella lehmät lasketaan ulos vähintään muutaman kerran viikossa, lauhalla säällä päivittäin. Pakkanen ei juurikaan haittaa lehmiä, mutta avoinna olevan oven kautta pakkanen hiipii myös sisälle, minkä vuoksi ulkoilua silloin rajoitetaan.

Talvella lehmät ulkoilevat muutaman tunnin kerrallaan ja tulevat takaisin sisälle navettaan varsin omaehtoisesti. Ajettavia on vain harvoin.

Kesällä ovet ulos ovat auki lähes aina, myös yöllä. Ulkoilua rajoitetaan vain sateisina kausina tai jos kierto robotilla takkuua.

”Kesällä lehmät jäävät ulos myös maate, mutta helteellä pysyvät navetassa, viileämmässä”, Maria Bolodin kertoo.

Sorkat veivät ulos hankeen

”Sorkat olivat ensisijainen syy lehmien ulkoiluun. Lumi on parasta hoitoa sorkille”, Bolodinit sanovat. ”Meidän on helpompi laskea lehmät ulos kuin kantaa lunta sisälle. Eikä se olisi sama asia.”

Karjassa on ollut jonkin verran sorkka-alueen ihotulehduksia, mutta ulkoilu ja etenkin lumi vaikuttaa vähentäneen tapauksia.

Aiemmin säännöllisessä käytössä ollutta kuparisulfaattisorkkakylpyä ei ole käytetty nyt vuoteen, eivätkä tautitapaukset ole lisääntyneet. Tämän Bolodinit laskevat ulkoilun ansioksi.

Sorkat olivat suurin syy talviulkoilun aloittamiseen. Lumi on mitä parasta hoitoa ja ennaltaehkäisyä sorkkaongelmiin.

”Parempi jalkaterveys tarkoittaa parempaa tuotosta. Kipeäjalkainen ei syö, tuotos laskee ja sitten se laitetaan huonona lehmänä pois karjasta.”

Ulkoilu tekee Bolodinién mielestä hyvää myös lehmien yleiselle lihaskunnolle ja hyvinvoinnille, mikä tukee tuottavuutta ja pidempää ikää. Myös kiimansa lehmät näyttävät ulkona paremmin kuin sisällä navetassa.

Karjassa on noin 80 lehmää ja keskituotos reilu 12 000 EKM kiloa.

Umpilehmät ulos

Umpilehmät ovat olleet ulkona jo viitisen vuotta olkikuivitetussa kaarihallissa, jonka ympärillä on aidattu alue. Halli toimii eläinten makuutilana ja rehu on paalihäkissä sen ulkopuolella.

Kesällä umpilehmillä on vapaa pääsy laitumelle. Poikivat hiehot siirretään samaan halliin noin kuukausi, puolitoista ennen poikimista.

Umpilehmien hallissa on tilaa maata. Olkea lisätään tarpeen mukaan ja kertynyt patja tyhjennetään muutaman kerran vuodessa.

Umpilehmien tilat osoittautuivat ahtaiksi jo pian navetan valmistuttua, mutta kesti joitakin vuosia ennen kuin kaarihalli umpilehmille hankittiin. Sitä ajateltiin aluksi väliaikaiseksi, mutta se näyttää tulleen jäädäkseen.

”Hieman telttaratkaisu alkuun mietitytti, mutta se on edullinen ja kustannustehokas käyttää, kun olkea vain saa. Ja sen voi hyödyntää muussa käytössä, jos tässä ei joskus tarvitsekaan”, Pasi Bolodin sanoo.

Umpilehmien siirrosta ulos omiin tiloihin on tilalla vain hyviä kokemuksia. Niillä on nyt tilaa olla, maata pehmeällä olkipatjalla ja umpilehmälle tärkeää liikettä tulee päivittäin.

Lehmät ovat ottaneet tavakseen laiduntaa päivällä, mutta tulla aina yöksi halliin makaamaan. Näin helpottuvat hoitajienkin työt.

Kun umpilehmien joukosta on otettava joku navettaan, on lehmä varmasti aamulla hallissa valmiina.

”Ruokinnan kanssa pitää olla tarkkana, etenkin pakkasilla sen pitää olla tarpeeksi vahva”, Maria Bolodin lisää.

Seuraavaksi laitumelle

Bolodinit eivät koe lehmien ulkoiluttamista työnä. Pikemminkin se helpottaa esimerkiksi parsien kuivittamista, kun työssä ei ole kahdeksaakymmentä avustajaa.

Ennakkokäsitykset ulkoilun tai laiduntamisen järjestämisestä ovat usein sitä vastaan. Se koetaan Savonia-ammattikorkeakoulun Jalaka -hankkeessa tehdyn kyselyn perusteella isoissa karjoissa hankalaksi järjestää.

Ulkoilu on hyvinvointia hoitajalle ja hoidettaville.

Ulkoilun ja laidunnuksen hyvinvointi- ja terveyshyödyt sekä merkitys maidontuotannon imagoille ovat kyllä tiloilla tiedossa.

Toisaalta pieni kokeilu johtaa usein pysyvään toimintaan, kuten Bolodineillekin kävi. Heillä navetan ympäristö mahdollistaa ulkoilun järjestämisen helposti.

Lehmien ulkoiluun varattu alue on aidattu tavallisilla puutolpilla ja aitanauhalla. Pohjana on nelisenkymmentä senttiä hienoa hiekkaa.

”Ensi kesänä hiekkaa pitää ehkä poistaa ja tuoda uutta tilalle. Nyt hiekka on todella hienoa, ehkä salaajahiekka toimisi paremmin”, Pasi Bolodin pohtii.

Karjan ulkoilu tuskin jää tähän, navetan ympärillä on sopivaa peltoa ja Maria Bolodin suunnittelee aitaavansa ensi kesänä aluetta isommaksi, jotta lehmät pääsevät hiekalta laitumelle. Terapialaidunnusta ainakin.

”Onhan se niin mukavan näköistä, kun lehmät ovat ulkona!”

23.2.2021

Teksti ja kuvat: Eeva-Kaisa Pulkka